

Bilmekte fayda var

[Açılış Saatleri / Resmi Tatiller](#)

[Oturum İzni](#)

[Özel Mali Mesuliyet Sigortası](#)

[Alkol / Tütün / Uyuşturucu](#)

[Evcil Hayvanlar](#)

[İsviçre şöyle işler](#)

Açılış Saatleri / Resmi Tatiller

İsviçre' de mağazaların büyük bir kısmı pazar günleri kapalıdır. Tren istasyonlarında (Bahnhof) bulunan mağazalar ise buna dahil değildir. Resmi tatiller Kantonlar tarafından belirlenir.

Resmi Tatiller

Resmi tatiller iş kanununda düzenlenmiştir hukuki olarak pazar günleriyle aynıdır. 1 Ağustos (İsviçre Ulusal günü) bütün İsviçre'de resmi tatil günüdür. Buna ek olarak her Kanton sekiz tane daha resmi tatil ilan edebilir. Aargau kantonunda resmi tatiller bölgelere göre düzenlenmiştir. Her bölgede dokuz tane resmi tatil vardır, bunlardan beş tanesi bütün Kanton'da aynıdır. Bu beş resmi tatil günleri ise şunlardır: Yeni Yıl (1 Ocak), Paskalya cuması (Paskalyadan önceki cuma günü), Göğçe Çıkış (Paskalya pazarından 40 gün sonra gelen Perşembe günü), İsviçre Ulusal Günü (1 Ağustos), Noel Bayramı (25 Aralık).

Mağaza Açılış Saatleri

Alışveriş yerlerinin mesai saatleri kantonlara göre farklılık gösterir. Kanton Aargau' da devlet tarafından belirlenmiş bir açılış saati yoktur. Teorik olarak her mağaza pazartesi gününden cumartesi gününe kadar istediği saatte mağazayı açıp kapatabilir. Mağazaların büyük bir bölümü cumartesi günleri, hafta içine göre daha erken kapanır. Pazar günleri ise mağazaların çoğu kapalıdır. Garlarda haftanın 7 günü açık olan, diğer mağazalara göre daha erken açılan ve geç kapanan mağazalar istisna oluşturur.

Resmi Dairelerin Açılış Saatleri

Genellikle Kanton resmi daireleri pazartesiden cumaya kadar saat 8.00'den 12 00'ye ve saat 14 00'ten 17 00'ye kadar açıktır. Bazı resmi daireler, öğleden sonra daha erken yani 13.30 gibi açılabilir veya telefonla daireye ulaşma olanağı daha uzun süre olabilir. Belediye dairelerinin açılış saatlerinde farklılıklar görülebilir. Özellikle küçük belediyelerin açılış saatlerinde kısıtlama olabilir. Gişenin açılış saatlerini önceden internet veya telefon aracılığıyla öğrenmekte fayda vardır.

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

ola-aargau.ch/tr/bilmekte-fayda-var/acl-saatleri--resmi-tatil

Oturum İzni

İsviçre'de uzun süre oturabilmek yada çalışabilmek için bir izne ihtiyaç vardır. Çeşitli oturma izinleri ve süresiz yerleşme izni arasında ayırım yapılır.

Oturum İzni Çeşitleri

İsviçre'de kalındığı süre içerisinde çalışmak ve burada üç aydan uzun süre kalmak belli izinlere tabidir. İzinler, Kanton'un Göçmenlik ve Entegrasyon Dairesi (Amt für Migration und Integration) tarafından verilir. Kısa süreli oturma izinleri (1 yıla kadar), süreli oturma izinleri (süreli) ve süresiz oturma izinleri (süresiz) arasında ayırım yapılır.

- Kısa süreli oturma izinleri (L): Bu oturma izni, sınırlı bir sürede (en fazla 1 yıl) belli bir amaç için İsviçre'de yaşayanlar içindir. 3 ay ile 1 yıl arası bir iş ilişkisini kanıtlayan (iş sözleşmesi) çoğu AB ve EFTA ülke vatandaşları bu oturma izni hakkına sahiptir.
- Süreli Oturma İzni (B): Bu oturma izni İsviçre'de uzun süreli kalanlar içindir. Çoğu AB ve EFTA ülke vatandaşları eğer 1 yıldan daha fazla İsviçre'de çalıştıklarını (iş sözleşmesi ile) kanıtlarsa bu oturma iznini alma hakkı kazanırlar. Bu oturma izni AB ve EFTA ülke vatandaşları için 5 yıllığına verilir. Diğer ülke vatandaşları için iznin geçerlilik süresi 1 yıldır. Daha sonra süreyi uzatmak için başvuru yapılmalıdır. Başvuru yapan kişiler için oturma izninin uzatılması Almanca kursuna gitmek gibi belli şartlara bağlanabilir. Oturma izni kanuni olarak uzatılmayabilir. Uzatmaya engel olabilecek nedenlere suç işlemek ya da sosyal yardım almaya bağımlı olmak gösterilebilir. Mülteci statüsü olan kişiler de B oturma izni alır.
- Süresiz Oturma İzni (C): Bu oturma izni İsviçre'de 5 ya da 10 yıl ikamet ettikten sonra alınır. Burada da AB/EFTA ülkeleri ve üçüncü dünya ülkelerinden gelen kişiler için farklı koşullar geçerlidir.
- Geçici oturma izni (F): Bu oturma iznini mülteci statüsü hakkı olmayan, ülkeye geçici olarak kabul edilen sığınmacılar alır. Bu oturma izninin her yıl yenilenmesi gerekir.

Yabancılar Kimliği

İsviçre'de yaşayan yabancılar bir yabancılar kimliği (Ausländerausweis) alırlar. Bu kimliğin türü çeşitli kriterlere bağlıdır. Kredi kartı formatında kimlik kartları ve kağıt kimlikler (biyometrik olmayan yabancılar kimliği, Nicht biometrischer Ausländerausweis) vardır. Bazı kişilere biyometrik yabancılar kimliği verilir. Bu kimliğin bir veri çipi vardır, parmak izleri ve bir resim buraya kaydedilir. Bu kişiler biyometrik bilgilerinin kaydını Aarau'da yaptırmak zorundadır. Bunun için kişiler bizzat kendileri biyometri kayıt merkezinde (Erfassungszentrum Biometri) bir randevu almalıdır. Bütün kimlikler ikamet edilen belediyeden alınır. Eğer kimlik çalınır ya da kaybedilirse derhal polise bildirilmelidir.

Uzatma

Oturum statüsüne ve gelinen ülkeye göre oturma izinlerinin farklı aralıklarla uzatılması gerekir. Eğer bir uzatma işlemi gerekirse bir form alınır (Verfallsanzeige). Bu form doldurularak, geçerli bir pasaportla birlikte en geç oturma izin süresinin dolmasına iki hafta kala ikamet edilen belediyeye teslim edilmesi gerekir. İkamet edilen belediye başvuruyu Kanton'un Göçmenlik ve Entegrasyon Dairesine (Amt für Migration und Integration) iletir. Sorular olduğunda ikamet edilen belediye ya da Göçmenlik ve Entegrasyon Dairesi bilgi verir.

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

ola-aargau.ch/tr/bilmekte-fayda-var/oturma-izni

Özel Mali Mesuliyet Sigortası

Bütün yetişkin bireyler bir özel mali yükümlülük sigortası mecburi olmamasına rağmen yaptırmalıdır. Bu sigorta kasıt olmaksızın birine hasar verildiğinde, bu hasar giderlerini karşılar.

Kişisel Sorumluluk

Eğer bir kişi diğer bir kişiyi yaralarsa, ya da başkasına ait bir eşyaya zarar verirse, bu zararları ekonomik olarak karşılamak zorundadır. Hasarlara kasıt olmaksızın sebep olunursa da bu durum geçerlidir. Maliyetler çok yüksek olabilir. Örneğin bir kişi, birini kayak yaparken yaralarsa bunun giderleri yüzbinlerce frankı bulabilir.

Özel Mali Mesuliyet Sigortası

Hasarlar durumunda ekonomik zorluklar yaşamamak için özel mali mesuliyet sigortasına (Privathaftpflichtversicherung) ihtiyaç vardır. Bu sigortayı yaptırmayı imkanı özel sigorta kurumlarının birçoğu tarafından sunulur. Bir evdeki tüm aile bireyleri özel mali mesuliyet sigortalarını ortak yaptırabilir. Bu sigorta zorunlu değildir, ancak mutlaka yaptırılması tavsiye edilir.

Sigortanın Üstlendikleri

Özel Mali Mesuliyet Sigortası, sigortalanan kişinin üçüncü şahıslara ve eşyalara verdiği zararları üstlenir. Bunlara örnek olarak; tamir giderleri, tedavi masrafları, zayı olan maaşın tazmini ve manevi tazminat verilebilir. Özel Mali Mesuliyet Sigortası aynı zamanda belli ev hayvanlarının sebep olduğu hasarları da üstlenir. Aynı evde yaşayan bireylere verilen zararları bu sigorta karşılamaz. Aynı zamanda kasten veya ağır ihmâl neticesinde meydana gelen hasarlar da sigorta tarafından karşılanmaz.

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

ola-aargau.ch/tr/bilmekte-fayda-var/ozel-mali-mesuliyet-sigortas

Alkol / Tütün / Uyuşturucu

Uyuşturucu maddelerin bulundurulması, tüketilmesi ve satışının yapılması ceza gerektiren suçlardır. Alkol ve tütün satışı için yaş sınırlaması vardır.

Uyuşturucu

Kanun dışı uyuşturucu maddelerinin bulundurulması, satışının yapılması ve tüketimi ceza gerektiren suçlardır. Bu küçük miktarlar için de geçerlidir. Hangi maddelerin kanun dışı olduğu, "Uyuşturucu Maddeler Kanunu"nda (Betäubungsmittelgesetz) belirtilmiştir. Mesleki olarak uyuşturucu maddelerinin satışının yapılması ağır cezayı gerektiren suçtur.

Alkol ve Tütün

Alkol ve tütün satışı için yaş sınırlaması vardır. Kanton Aargau'da 16 yaşından küçük çocuklara tütün ürünleri ve alkollü içeceklerin satışı yasaktır. Belirli sert alkollü içecekler için yaş sınırı 18'dir.

Sigara İçme Yasağı

Sigara içme yasağı İsviçre'de kantonlara göre farklı düzenlenmiştir. Kanton Aargau, bireyleri pasif içicilikten korumak için Federal Yasa'yı kendine esas alır ve daha ileriye giden kantona özgü bir başka yasayı tanımaz. Sigara içme yasağı aşağıda belirtilen mekanlarda geçerlidir:

- Kamuya açık kapalı yerlerde (Hastane, devlet daireleri, okullar, müzeler, sinemalar, tiyatrolar, trenler ve otobüsler, dükkan ve alışveriş merkezleri)
- Birçok kişinin çalıştığı iş yerlerinde.

Bir restaurantta sigara içilip içilmeyeceği, restaurantın büyüklüğüne bağlıdır. Restaurantların bir çoğunda sigara içme bölümü vardır.

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

ola-aargau.ch/tr/bilmekte-fayda-var/alkol--tuetuen--uyuturuc

Evcil Hayvanlar

Evcil hayvan bulunduranlar çeşitli kurallara uymalıdır. Örneğin bazı hayvan türleri her evde bulundurulamaz. Köpek sahiplerinin ise köpek harçlarını ödemeleri.

Evcil Hayvan Bulundurmak

Kiralık bir evde oturan kişi, evinde hint domuzu, sıçan (fare), kanarya (kuş) ya da balık gibi küçük hayvanlar barındırabilir. Ama daha büyük hayvanların bulundurulması (Kediler ve küçük köpekler de dahil) kira sözleşmesi'nde yasaklanabilir. Gürültü çıkaran ve tehlikeli olan hayvanlar da ev sahibi tarafından yasaklanabilir. Bunun dışında hayvan sahipleri hayvan koruma yasalarına dikkat etmek zorundadır. Mesela belli hayvanlar tek başına bulundurulamaz (örneğin tavşanlar). Aynı zamanda uyulması gereken asgari kafes büyüklüğü ve donanımı için kurallar vardır. Birçok hayvanın (egzotik hayvanlar) İsviçre'ye sokulması kesinlikle yasaktır. Diğer hayvanlar için veterinerlik bürosundan verilecek özel bir izne ihtiyaç vardır.

Köpekler

Aargau Kantonu'nda özel bir 'Köpek Yasası' vardır. Bu yasada hayvan sahiplerinin hangi sorumlulukları olduğu belirtilmiştir. Veteriner hekimler, bu konuda daha fazla bilgi verebilir.

- İsviçre'de bulunan bütün köpeklere çip takılmış ve bilgilerinin veri bankasında kaydedilmiş olması gerekir. Köpek, bir köpek kimliği alır (kredi kartına benzer). Bu kimlik, Avrupa Birliği ülkelerine köpekle birlikte seyahat ederken ihtiyaç duyulan evcil hayvan kimliğiyle aynı değildir.
- Köpeklerin ikamet edilen belediyeye kaydedilmesi gerekmektedir. Her köpek için yıllık köpek harcı ödenmesi gerekir.
- Bütün köpek sahipleri, köpek dışkılarını toplamak ve çöpe atmaktan sorumludur. Bu görevini yapmayan kişiler para cezası alırlar.
- Bazı köpek cinsleri için özel bir izne ihtiyaç vardır (örneğin Pitbull veya Rottweiler).

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

ola-aargau.ch/tr/bilmekte-fayda-var/evcil-hayvanlar

İsviçre şöyle işler

Her ülkenin kendine özgü özellikleri vardır. İsviçre'de de bu şekilde uyulması gereken yazılı olmayan kurallar vardır.

Farklı Kültürler

İsviçre çeşitli kültürleri bünyesinde barındıran çok renkli bir ülkedir. Bunun bir göstergesi de dört ayrı dil grubudur. Bundan kaynaklı mentalitelerin bölgeden bölgeye farklılıklar göstermesine şaşmamak gerekir. İsviçre'nin Almanca konuşulan bölgesinde geçerli olan kültürel özellikler, İsviçre'nin Fransızca konuşulan bölgesinde geçerli olmayabilir. Aynı zamanda şehirler ve kırsal bölgelerdeki farklar da büyük olabilir. Ama yine de bazı ortak noktalara rastlanır.

Selamlaşmak

İsviçre'de selamlaşmak için, karşıdaki kişinin gözlerine bakarak el sıkışılması gerekir. Selamlaşmak, kadın ve erkek farketmeksizin bu şekilde yapılır. Alışlagelmiş selamlaşma formu "Grüezi" dir (arkadaşlar arasında "Hallo" ya da "Hoi" gibi başka selamlaşma türleri de vardır). Şehirlerden uzak kesimlerde normalde tanıdık olmayan kişilere de caddede selam verilir. "Teşekkürler" ve "rica ederim" sözleri de önemlidir. Örneğin restaurantlarda sık sık "teşekkürler" ve "rica ederim" demek hemen hemen bir ritüeldir.

Dakiklik

İsviçre'nin ünlü dakikliği sadece bir klişe değildir. Eger gidilecek yere 5 dakikadan fazla bir gecikme söz konusu olursa telefon aracılığıyla bildirmek gerekir. Özellikle iş dünyasında dakikliğe çok önem verilir. Eğer biriyle buluşmak istenirse, öncesinden o kişiden bir randevu almak gerekir. Habersiz olarak yapılan ziyaretler özel çevrede de adet değildir.

Dolaylı İletişim

İsviçre'de karşıdaki kişiden veya kişinin hareketinden duyulan rahatsızlık, kişiler arasında dolaylı olarak dile getirilir. Kişilerin çoğu, eleştiriyi üstü kapalı ya da birçok güzel sözün arasında gizlenmiş olarak yapar. Fakat bu kişiler eleştirilerinin dikkate alınmasını bekler. Henüz çok iyi Almanca bilinmiyorsa bu eleştirileri anlamak kolay olmayacaktır. Kişiler arası iletişimi iyi bir şekilde sürdürebilmek için, çatışma durumlarında kişiyle karşı karşıya gelmekten kaçınılır. Örneğin, komşusunun bir davranışı veya sözünden rahatsız olan kişi, bu rahatsızlığını bir mektup ile komşusuna bildirebilir. Yanlış anlaşılmalarda en iyisi daha az yerine daha çok sormaktır.

Daha fazla bilgi (linkler, adresler, broşürler, bilgi kılavuzları)

ola-aargau.ch/tr/bilmekte-fayda-var/isvicre-oeyle-il